

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 30.9.2009
COM(2009) 495 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

De Europese Unie en Latijns-Amerika: een partnerschap van wereldspelers

{SEC(2009) 1227}

De Europese Unie en Latijns-Amerika: een partnerschap van wereldspelers

1. INLEIDING

Het strategisch partnerschap tussen de Europese Unie en de landen van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (LAC)¹ is in 1999 in Rio de Janeiro opgericht. De afgelopen tien jaar is er in Europa, Latijns-Amerika en wereldwijd veel veranderd, waardoor nieuwe uitdagingen en prioriteiten zijn ontstaan.

De mededeling evalueert de stand van zaken van het strategisch partnerschap met betrekking tot Latijns-Amerika en de resultaten van de strategie van de Commissie voor Latijns-Amerika, die zij heeft uiteengezet in haar mededeling van 2005 “*Een nauwer partnerschap tussen de Europese Unie en Latijns-Amerika*”². In het afgelopen decennium hebben de twee regio’s samengewerkt op basis van een gemeenschappelijke agenda in het kader van een aantal biregionale, bilaterale, multilaterale en sectorspecifieke fora over een groot aantal onderwerpen samengewerkt. Vandaag is de EU de op één na grootste handelspartner van Latijns-Amerika en de belangrijkste investeerder in de regio. In de afgelopen tien jaar heeft de Europese Commissie meer dan 450 projecten en programma’s voor een bedrag van ruim 3 miljard euro gefinancierd. Uitgaande van de opgedane ervaring beschrijft deze mededeling de doelstellingen die aan de basis zullen liggen van de strategie van de Commissie voor de regio in de komende jaren.

De mededeling behandelt ook de biregionale uitdagingen als gevolg van de economische en financiële wereldcrisis (hierna “de crisis” genoemd), de klimaatverandering en andere onderwerpen die in het kader van de biregionale betrekkingen hoger op de politieke agenda zijn komen te staan. Wat Latijns-Amerika betreft, gaat het daarbij hoofdzakelijk om migratie.

De periode valt samen met de evaluatie halverwege van de regionale en nationale strategiedocumenten van de Europese Gemeenschap voor de periode 2007-2013 en biedt dus tegelijk de mogelijkheid om de huidige samenwerkingsinstrumenten aan nieuwe behoeften en omstandigheden aan te passen.

De mededeling vormt ook een bijdrage tot constructieve voorbereidingen voor de komende EU-LAC-top in het voorjaar van 2010 in Spanje. De mededeling beoogt synergie met andere geïnstitutionaliseerde politieke besprekingen waarbij de EU of haar lidstaten partij zijn (bv. de ministersbijeenkomsten tussen de EU en de groep van Rio en de Ibero-Amerikaanse topbijeenkomsten). Dit zou een stimulans moeten creëren voor het verbond tussen de EU en Latijns-Amerika.

---

¹ De EU-LAC-topconferenties omvatten ook de landen van het Caribisch gebied die partij bij de overeenkomst van Cotonou zijn. De onderhavige mededeling is specifiek gericht op de betrekkingen tussen de EU en Latijns-Amerika.

² COM(2005) 636 van 8.12.2005.

2. STRATEGISCHE PARTNERS, WERELDSPELERS: RESULTATEN EN NIEUWE UITDAGINGEN

2.1. Resultaten

Met haar mededeling van 2005 *“Een nauwer partnerschap tussen de Europese Unie en Latijns-Amerika”* heeft de Commissie ernaar gestreefd de biregionale politieke en beleidsdialoog op een aantal belangrijke gebieden te versterken. De belangrijkste doelstellingen van de mededeling, die ook vandaag nog de strategische beleidsprioriteiten van de EU vormen, zijn: bevorderen van regionale integratie en van onderhandelingen over de sluiting van associatieovereenkomsten met subregio's in Latijns-Amerika; toespitsen van de ontwikkelingssamenwerking op de vermindering van armoede en sociale ongelijkheid, en optrekken van het onderwijspeil.

De belangrijkste resultaten van de biregionale betrekkingen kunnen als volgt worden samengevat:

- Nauwere coördinatie van strategische onderwerpen en de politieke en sectorale dialoog

De EU-LAC-topbijeenkomsten zijn essentieel voor de tenuitvoerlegging van het strategisch partnerschap. Zij bevorderen de dialoog op het hoogste niveau, onderstrepen het bijzondere karakter van de betrekkingen en leveren discussiestof voor de biregionale agenda. De recentste top in 2008 in Lima bood de gelegenheid tot gedachtewisseling over standpunten betreffende strategische onderwerpen die bovenaan de biregionale en internationale agenda staan, zoals armoede en klimaatverandering. Dezelfde tendens wordt ook vastgesteld op andere biregionale bijeenkomsten op hoog niveau, zoals de ministersbijeenkomst tussen de EU en de groep van Rio in Praag (mei 2009), die handelde over de economische en financiële crisis, hernieuwbare energie en energiezekerheid.

In de afgelopen jaren zijn de biregionale sectorale beleidsbesprekingen op hoog niveau geïntensiveerd, met name betreffende duurzame ontwikkeling, drugs en migratie. Ter voorbereiding van de top in Lima heeft de Commissie de eerste EU-LAC-ministersbijeenkomst over het milieu georganiseerd (Brussel, maart 2008). De bestrijding van de klimaatverandering heeft binnen de biregionale betrekkingen steeds meer aan belang gewonnen en was een van de voornaamste onderwerpen van de top van Lima. Die top heeft geleid tot de start van het programma EUrocLIMA, een gezamenlijk initiatief van de EU en Latijns-Amerika om de biregionale samenwerking betreffende klimaatverandering te stimuleren, teneinde de impact ervan te verminderen en bij te dragen tot het wegwerken van negatieve effecten. Op de top van Lima is ook een oproep gedaan tot de verdere ontwikkeling van een gestructureerde en alomvattende dialoog over migratie. Die dialoog is van start gegaan op 30 juni 2009 en zal worden geconcentreerd op kwesties in verband met legale en illegale migratie alsmede het verband tussen migratie en ontwikkeling. Ook op subregionaal en bilateraal niveau wint de sectorale dialoog aan belang, bijvoorbeeld met betrekking tot drugs, mensenrechten, onderwijs, cultuur, wetenschappen en technologie.

Daarnaast is ook de verdieping van de samenwerking tussen Latijns-Amerika en het Caribisch gebied een belangrijke component van het strategisch partnerschap EU-LAC. In diverse verklaringen van topbijeenkomsten is een oproep gedaan tot het consolideren van de betrekkingen tussen de EU en het grotere Caribisch gebied. Beide subregio's zijn al door verschillende verdragen en overeenkomsten verbonden. De samenwerking tussen alle landen

aan de Caribische vindt ook plaats via de associatie van Caribische staten (ACS), waarbinnen de Commissie in het voorjaar 2009 de status van waarnemer heeft gekregen.

Top	Belangrijkste resultaten in verband met Latijns-Amerika
1. Rio de Janeiro 1999	Start van het strategisch partnerschap tussen de EU en LAC; aanknopen van de onderhandelingen EU-MERCOSUR.
2. Madrid 2002	Aankondiging van de associatieovereenkomst EU-Chili; start van het programma ALBAN; start van het EU-LAC- concept van een gemeenschappelijke ruimte voor hoger onderwijs en kennis.
3. Guadalajara 2004	Start van het EUROsociAL-programma.
4. Wenen 2006	Openen van de onderhandelingen tussen de EU en Midden-Amerika over een associatieovereenkomst; start van de onderhandelingen over een associatieovereenkomst tussen de EU en de Andesgemeenschap; oprichting van EuroLAT.
5. Lima 2008	Start van het EUroCLIMA-programma; concept van een EU-LAC-stichting; besluit om een gestructureerde en alomvattende migratiedialoog op te zetten.

- Bevordering van sociale cohesie

De landen van Latijns-Amerika spelen een steeds belangrijker rol bij het uittekenen van nieuwe vormen van economisch en sociaal bestuur op mondiaal niveau en hebben in de afgelopen jaren aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de verbetering van het sociaal beleid. Toch blijven ongelijkheid en sociale uitsluiting brandende vraagstukken in deze regio. Daarom was de bevordering van de sociale cohesie al vanaf de start van het strategisch partnerschap op de top van Guadalajara een essentiële doelstelling. Het spreekt vanzelf dat de biregionale dialoog over kwesties zoals het ontwikkelen van vaardigheden om aan de behoeften op de arbeidsmarkt te beantwoorden, werkgelegenheid van jongeren, uitbreiding van de sociale bescherming en fatsoenlijk werk, wederzijdse voordelen oplevert.

Er zijn veel inspanningen geleverd om de sociale cohesie in de regio te bevorderen. Na de EU-LAC-top in Wenen in 2006 is in 2007 het eerste EU-LAC-forum over sociale cohesie gestart. Een aanzienlijk deel van de middelen voor de EG-samenwerking met Latijns-Amerika is uitgetrokken voor sociale cohesie. Ook de dialoog en samenwerking tussen de overheidsinstanties, de internationale instellingen en het maatschappelijk middenveld zijn in het kader van de programma's EUROsociAL en URB-AL geïntensiveerd.

De Commissie heeft met goed resultaat samengewerkt met organisaties zoals de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB), het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP), de Economische Commissie van de VN voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (ECLAC), de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Die samenwerking heeft in belangrijke mate bijgedragen tot het uitwerken van het concept en het operationeel maken van internationale instellingen en ontwikkelingsplannen in de regio,

met name door ideeën aan te reiken over de convergentie van standpunten en de aanpak van sociale cohesie.

Er is een aanzet gegeven tot de biregionale dialoog over fiscaal beleid, die zou moeten leiden tot een betere verdeling van inkomsten en rijkdom. Sinds 2008 hebben twee EU-LAC-fora op hoog niveau over fiscaal beleid plaatsgevonden: daarbij zijn ervaringen uitgewisseld en is aangetoond welke concrete impact de samenwerking van de Commissie op dit gebied heeft. Zo bijvoorbeeld heeft Uruguay in 2007 met steun van de Commissie zijn belastingstelsel hervormd. Dit leidde tot verhoogde belastingopbrengsten, die op hun beurt een aanzienlijke verhoging van de sociale uitgaven mogelijk maakten.

- Versterking van de betrekkingen met de partners in de regio

Het biregionale partnerschap wordt versterkt op twee niveaus: betrekkingen met de subregio's en betrekkingen met de afzonderlijke landen.

Het aanmoedigen van de regionale integratie blijft een belangrijke beleidsprioriteit binnen de betrekkingen van de EU met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied; dit aspect komt hoofdzakelijk tot uiting in de onderhandelingen over subregionale associatieovereenkomsten. De besprekingen met Midden-Amerika maakten goede vorderingen, tot in Honduras een politieke crisis uitbrak. Er wordt gehoopt dat de onderhandelingen zullen worden hernomen zodra de situatie zich heeft gestabiliseerd.

Toen de onderhandelingen met problemen werden geconfronteerd, heeft de EU alternatieve benaderingswijzen voorgesteld om de betrokken landen en regio's te steunen. Wat de Andesgemeenschap betreft, heeft een poging om een interregionale associatieovereenkomst te sluiten, geen resultaten opgeleverd. Op verzoek van een aantal Andeslanden heeft de EU evenwel de mogelijkheid geboden een handelsovereenkomst met een regionaal perspectief te sluiten, met de mogelijkheid om de politieke en samenwerkingsovereenkomst van 2003 uit te breiden.

Na de schorsing van de onderhandelingen met MERCOSUR in 2004 werd vooruitgang geboekt met de politieke dialoog en de samenwerking, zodat de politieke agenda verder werd uitgebreid. Voor de EU blijft het prioritair dat de onderhandelingen zo spoedig mogelijk worden heropgestart, ook op gebieden waar knelpunten zijn geïdentificeerd. De EU zoekt dan ook naar praktische middelen om de integratie en de interconnectiviteit in de regio verder te ondersteunen.

Tegelijk haalt de EU de banden aan met afzonderlijke landen in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Alomvattende overeenkomsten met Chili en Mexico hebben geleid tot aanzienlijk sterkere bilaterale betrekkingen, de politieke, economische en handelsrelaties verbeterd en de nodige voorwaarden voor samenwerking op een groot aantal terreinen gecreëerd. De EU en Chili werken aan de oprichting van een "associatie voor ontwikkeling en innovatie". Met Brazilië en Mexico zijn strategische partnerschappen tot stand gebracht, die door ambitieuze actieplannen en een nauwere dialoog ten uitvoer worden gelegd. De werkzaamheden voor het opzetten van een politieke dialoog met Argentinië op hoog niveau zijn gevorderd.

Nadat de betrekkingen met Cuba gedurende jaren bevroren waren, is de politieke dialoog op hoog niveau van start gegaan en de ontwikkelingssamenwerking hersteld. Op termijn zou dit

kunnen leiden tot het vastleggen van voorwaarden voor een contractueel kader voor de betrekkingen tussen de EU en Cuba.

Nadat op de top van Wenen de Europees/Latijns-Amerikaanse parlementaire vergadering (EuroLat) was opgericht, heeft het rijke en dynamische karakter van de parlementaire dialoog zich ten volle ontwikkeld. Er zijn ook regelmatige bijeenkomsten met maatschappelijke organisaties gehouden om ervoor te zorgen dat zij bij het partnerschap en meer in het bijzonder bij de onderhandelingen over associatieovereenkomsten worden betrokken.

2.2. Nieuwe uitdagingen

Sinds 2005 functioneert het partnerschap in een gewijzigde context. De situatie is complexer geworden en nieuwe mondiale problemen moeten worden aangepakt.

Beide regio's hadden te kampen met de ernstige gevolgen van prijsschommelingen voor levensmiddelen en basisproducten, die door de economische en financiële crisis nog werden verergerd. Dankzij de economische hervormingen en de aanhoudende groei in de afgelopen jaren is Latijns-Amerika thans echter beter gewapend dan bij eerdere externe schokken om deze crisis het hoofd te bieden. Toch heeft de crisis ook het peil van de directe buitenlandse investeringen en de overmakingen naar de regio aangetast, terwijl ook de uitvoer afneemt. Deze tendensen omkeren is van essentieel belang om het vertrouwen in de economie te herstellen en de huidige problemen te overwinnen door protectionistische maatregelen tegen te gaan, wat bijzonder belangrijk is. De sociale gevolgen van de crisis zijn eveneens significant, vooral voor de kwetsbaarste groepen in de samenleving, en zullen het voor vele landen bijzonder moeilijk maken de sociale cohesie te bevorderen.

De negatieve gevolgen van de klimaatverandering zijn al voelbaar in Latijns-Amerika en zullen in het komende decennium waarschijnlijk nog ernstiger worden, waardoor de vooruitzichten voor duurzame ontwikkeling sterk in het gedrang zouden kunnen komen. De rijke biodiversiteit en landbouwproductiviteit van Latijns-Amerika lopen groot gevaar. Tegelijk zijn vele Latijns-Amerikaanse landen zeer belangrijke onderhandelingspartners bij de internationale klimaatbesprekingen en zijn zij ook aangewezen spelers om op nationaal niveau het voortouw te nemen bij de bevordering van koolstofarme oplossingen voor ontwikkelingsproblemen, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. Wat het verminderen van de effecten betreft, is de bestrijding van ontbossing van bijzonder belang in deze regio, en in onze dialoog en samenwerking moet dan ook de nodige prioriteit aan dit aspect worden verleend. Daarom zal de samenwerking met Latijns-Amerika in verband met aanpassing aan de klimaatverandering en opvangen van de gevolgen, wetenschap en technologie en risicobeperking van zeer groot belang zijn.

De jongste tijd is bovenop het zware probleem van de armoedebestrijding nog de criminaliteit in de regio gekomen. Drugs, mensenhandel, georganiseerde misdaad en geweld gaan in stijgende lijn en ontwrichten de stabiliteit, de veiligheid, het bestuur en de ontwikkeling van de betrokken landen en regio's. Een cruciaal element in dit verband is de samenwerking tussen alle landen die langs de grote drugsroutes zijn gelegen.

Migratie vormt eveneens een probleem, maar houdt ook mogelijkheden voor het partnerschap in, doordat het economische, sociale en culturele voordelen kan opleveren voor de landen van oorsprong en bestemming. Daartoe moet migratie goed worden beheerd om ten goede te komen van alle landen en de migranten zelf, met eerbiediging van de mensenrechten. De gestructureerde en alomvattende biregionale dialoog, die in juni 2009 is gestart, is daarom

bijzonder belangrijk, vooral gezien de aanzwellende migratie van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied naar de EU. De dialoog zal een platform bieden om van gedachten te wisselen en te komen tot wederzijds begrip van elkaars realiteit, problemen en behoeften. Daartoe zal de dialoog alle aspecten van migratie op een open, evenwichtige en constructieve wijze moeten behandelen, waarbij de partijen hun respectieve verantwoordelijkheid voor de beheersing van de migratiestromen op zich moeten nemen.

De versterking van een doeltreffend multilateralisme houdt zowel een gezamenlijk engagement als een uitdaging voor het partnerschap in. Bij het aanpakken van de vele mondiale kwesties waarover het wederzijds beleid gelijk opgaat, moet het gecombineerde gewicht van de EU en Latijns-Amerika beter worden ingezet. Er is behoefte aan een sterkere impact op de internationale scène, waar de twee regio's ongeveer een derde van het lidmaatschap van de VN en G20 vertegenwoordigen.

3. TOEKOMSTPERSPECTIEF: NIEUWE STRATEGIEËN, NIEUWE ANTWOORDEN

3.1. Versterking van de biregionale dialoog

- Het politieke potentieel van de topbijeenkomsten is nog niet volledig benut. Deze situatie zou kunnen worden verbeterd door de topontmoetingen meer doelgericht te maken. Daarom moet de dialoog worden toegespitst op operationele doelstellingen en de middelen om die te bereiken. De topbijeenkomsten moeten worden geconcentreerd op een klein aantal concrete initiatieven, die het belangrijkste instrument voor de planning van de biregionale samenwerking moeten worden.
- Voorts moet worden gedacht aan versterking van de dialoog en coördinatie met andere regionale samenwerkingsverbanden zoals de Ibero-Amerikaanse toppen, de Unie van Zuid-Amerikaanse naties (UNASUR), de Organisatie van Amerikaanse staten (OAS) en andere.
- Op een aantal cruciale gebieden die verband houden met wereldwijde uitdagingen, met inbegrip van migratie, moeten dialoog en strategische coördinatie worden opgevoerd.
- De dialoog moet alle onderwerpen omvatten, met deelneming van onder meer het maatschappelijk middenveld, niet-overheidsactoren en culturele en financiële instellingen. Daartoe is steun van de EU-LAC-stichting nodig.

Voorstellen:

- Versterking van de biregionale macro-economische en financiële dialoog

Versterkte convergentie van de standpunten om de problemen als gevolg van de crisis beter aan te pakken, handel en investeringen wereldwijd te bevorderen, protectionistische tendensen tegen te gaan en samen te werken aan financiële regelgeving en supervisie en de hervorming van internationale financiële instellingen in overeenstemming met de hervormingsagenda van de G-20.

- Intensivering van de dialoog over milieu, klimaatverandering, risicobeperking bij rampen en energie.

De dialoog moet worden voortgezet in het kader van de VN en andere fora teneinde de consensus te bevorderen en de geslaagde sluiting en follow-up van internationale overeenkomsten te vergemakkelijken, met inbegrip van de overeenkomst over klimaatverandering in Kopenhagen in december 2009.

- Versterking van de dialoog over wetenschap, onderzoek, hoger onderwijs, technologie en innovatie.

Ter voorbereiding van de top in Spanje in 2010 moet een dialoog over wetenschap en technologie in verband met kennis en innovatie plaatsvinden, teneinde de ontwikkeling van een EU-LAC-kennisruimte te bevorderen³. Het recent opgerichte strategisch forum van de EU voor internationale samenwerking (SFIC)⁴ kan een nuttige bijdrage leveren tot de versterking van de wetenschappelijke en technologische samenwerking met LAC. Op het vijfde ministerieel forum van EU-LAC over de informatiemaatschappij in 2010 zal de lopende samenwerking op het gebied van informatie- en communicatietechnologie worden getoetst.

- Versterking van de dialoog over werkgelegenheid en sociale zaken

De biregionale beleidsdialoog moet bijdragen tot de voortgang van de agenda betreffende fatsoenlijk werk, onder meer in het kader van het lopende mondiale debat over werkgelegenheid en sociale zaken als factoren om de crisis te boven te komen, en duurzame groei, en moet belangrijke kwesties in verband met werkgelegenheidsbeleid omvatten, zoals het afstemmen van vaardigheden op de behoeften van de arbeidsmarkt, werkgelegenheid van jongeren en de uitbreiding van de sociale bescherming.

- Versterking van de biregionale dialoog over migratie

Het beheer van de migratie moet ten goede komen van de landen van oorsprong en bestemming en van de migranten zelf. De migratiedialoog moet een platform bieden voor regelmatige gedachtewisselingen om het wederzijds inzicht in elkaars realiteit, uitdagingen en behoeften te verbeteren.

Aanbevelingen

- Versterking van de politieke dialoog door de topbijeenkomsten meer actiegericht te maken.
- Zorgen voor samenhang tussen de agenda's van de topontmoetingen en de ministersbijeenkomsten.
- Van cruciaal belang is de intensivering van de politieke dialoog op prioritaire gebieden met betrekking tot mondiale uitdagingen, zoals macro-economische en financiële kwesties, veiligheid en mensenrechten, werkgelegenheid en sociale zaken, milieu, klimaatverandering en energie, hoger onderwijs en technologie/innovatie.

³ Het thema "Innovatie en kennis" staat ook centraal op de Ibero-Amerikaanse top (Portugal, november 2009).

⁴ Het Forum is in december 2008 opgericht door de 2891^e Raad Mededinging.

- Ontwikkeling en versterking van het EU-LAC-coördinatie- en samenwerkingsmechanisme voor drugs en voortzetting van de lopende gestructureerde en alomvattende migratiedialoog op open en constructieve wijze, overeenkomstig de wereldwijde aanpak van migratie door de EU.
- Naast de politieke dialoog, toepassing van een operationele bottom-up-benadering door versterking van de interconnectiviteit en samenwerking in verband met kennis en innovatie.

3.2. Versterking van regionale integratie en interconnectiviteit

- De EU zou haar engagement voor de regionale integratie in Latijns-Amerika moeten bevestigen door de lopende onderhandelingen voort te zetten en integratiemaatregelen in de regio te ondersteunen, met inbegrip van nieuwe institutionele samenwerkingsverbanden zoals UNASUR.
- Om de regionale integratie een sterker elan te geven en ze te ontwikkelen tot een doeltreffend instrument voor de bevordering van duurzame ontwikkeling en groei, moet de huidige steun voor de aanleg van duurzame infrastructuur worden voortgezet. Er moet bijzondere nadruk op interconnectiviteit worden gelegd. Daartoe moeten gezamenlijke initiatieven en projecten in de openbare sector, de particuliere sector en financiële instellingen worden uitgewerkt.
- Daartoe zal de Commissie de investeringsfaciliteit voor Latijns-Amerika (LAIF) oprichten. Die faciliteit, die het model zal volgen van de EIB-investeringsfaciliteit (NIF)⁵, zal subsidies van de Gemeenschap en eventuele aanvullende bijdragen van de lidstaten poolen. Uit de bestaande toewijzingen in de communautaire begroting zal een bedrag van 100 miljoen euro voor de periode tot 2013 worden uitgetrokken. De subsidies van LAIF zullen de mobilisering van middelen van financiële instellingen voor investeringsprojecten stimuleren, met name op de volgende drie gebieden:
  - i. interconnectiviteit en infrastructuur, in het bijzonder energie-efficiëntie en hernieuwbare energiesystemen, duurzaam vervoer en communicatienetwerken;
  - ii. sociale sector en milieu, met inbegrip van verminderen van de gevolgen van de klimaatverandering en aanpassing;
  - iii. stimuleren van de groei van de particuliere sector (in het bijzonder het mkb)

LAIF zal dus niet alleen een antwoord op de crisis bieden, maar ook de langetermijnontwikkeling bevorderen door duurzame investeringen in de regio te ondersteunen.

---

⁵ Een innovatief financieel mechanisme om extra middelen te mobiliseren die moeten voorzien in de investeringsbehoeften van de buurlanden van de EU op het gebied van infrastructuur, onder meer voor vervoer, energie, milieu en de sociale sector. Deze faciliteit ondersteunt ook de particuliere sector, bijvoorbeeld door het verstrekken van risicokapitaal ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf.

Aanbevelingen

- Voortzetting van onderhandelingen over associatieovereenkomsten en steun voor integratiemaatregelen in de regio.
- Bottom-up-benadering ter ondersteuning van de regionale integratie door versterking van de interconnectiviteit. Start van de investeringsfaciliteit voor Latijns-Amerika (LAIF).

3.3. Versterking van de bilaterale betrekkingen: meer rekening houden met diversiteit

De Commissie acht het nodig nauwere betrekkingen en een meer gestructureerde en diepgaande dialoog met afzonderlijke landen in de regio te ontwikkelen. Deze dialoog moet echter een meerwaarde bieden. Daartoe moeten de bilaterale dialoog en samenwerking worden versterkt op gebieden van gemeenschappelijk belang waar de betrekkingen kunnen worden aangehaald, zoals energie, vervoer, onderzoek, wetenschap en technologie en goed bestuur op belastinggebied. Om de wederzijdse voordelen daarbij te maximaliseren, moeten de betrekkingen telkens op specifieke situaties worden toegesneden. Deze aanpak vormt een aanvulling en ondersteuning van maatregelen om tot een sterkere regionale integratie te komen.

Aanbevelingen

- Maximaal gebruik maken van bestaande strategische partnerschappen (Brazilië en Mexico), bestaande associatieovereenkomsten (Chili en Mexico) en bilaterale samenwerkingsovereenkomsten.
- Meer in het bijzonder wat de handel betreft, afronding van de onderhandelingen over de tenuitvoerlegging van de aanpassingsclausules in de bestaande overeenkomsten met Chili en Mexico.
- Versterking van de bilaterale betrekkingen met afzonderlijke landen ter aanvulling van de EU-steun voor regionale organisaties.

3.4. Doelgerichtheid en aanpassing van samenwerkingsprogramma's

- Het overkoepelende doel van de ontwikkelingssamenwerking van de EU is armoede uit te bannen en duurzame economische en sociale ontwikkeling te bevorderen, met inbegrip van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling (MDG). Dit geldt zowel voor Latijns-Amerikaanse landen als voor ontwikkelingslanden. Deze beleidsdoelstelling moet echter worden afgestemd op de regio, aangezien zij ook sommige opkomende landen en hogere middeninkomenslanden omvat.
- De merites van een sterke diversificatie van de instrumenten en doelstellingen van de EG-samenwerking moeten worden onderzocht. De EU concentreert de financiële middelen op de armste landen, maar moet tegelijk zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking met landen die al verder ontwikkeld zijn. Voor alle landen kan dit inhouden dat sterkere nadruk wordt gelegd op samenwerking op terreinen zoals klimaatverandering (opvangen van gevolgen en aanpassing), hoger onderwijs, onderzoek naar meertaligheid, wetenschap en technologie, met inbegrip van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, teneinde de

gezamenlijke inspanningen aan te vullen. Het instrument voor de geïndustrialiseerde landen (ICI+)⁶, waarvoor de Latijns-Amerikaanse landen in aanmerking zullen komen, zou deze aanpak moeten bevorderen.

- De EU moet de samenwerking betreffende sociale cohesie voortzetten, in het bijzonder door een vernieuwd EuroSociAL-programma. Er moet meer nadruk worden gelegd op steun voor sociale vangnetten en andere maatregelen die op korte termijn tastbare resultaten opleveren en daardoor een anticyclisch effect hebben. De Commissie moet nagaan welke argumenten er zijn om meer gelegenheid te bieden tot het creëren van institutionele partnerschappen in het kader van de lopende beleidsdialoog (twinning)⁷. Dit zou de overdracht van knowhow moeten aanmoedigen en de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken tussen de autoriteiten bevorderen.
- Aangezien een aantal landen in de regio zijn gestart met samenwerking met armere landen, moet worden gezocht naar verdere mogelijkheden voor zuid-zuid- en trilaterale samenwerking. De EU zou trilaterale samenwerking met partners van Latijns-Amerika en andere regio's kunnen opzetten teneinde de krachten te bundelen om de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling te helpen bereiken en transregionale bedreigingen aan te pakken.

Aanbevelingen

- Uitwerking van programma's voor samenwerking met Latijns-Amerika om koolstofarme, duurzame groei, werkgelegenheid en een betere inkomensspreiding te genereren en de effecten van de crisis op te vangen.
- Gebruikmaken van de toetsing halverwege om de mogelijkheden voor een grotere diversificatie van de instrumenten te exploreren en de samenwerking van de Commissie aan verschillende noden aan te passen, met name:
  - de financiële middelen van het DCI (Ontwikkelings- en samenwerkingsinstrument) blijven concentreren op de armste landen en de behoeften van de kwetsbaarste groepen;
  - verbetering van de samenwerking, vooral in verband met sociale cohesie en regionale integratie, door de programma's op nieuwe behoeften toe te spitsen en te zorgen voor meer tastbare resultaten;
  - streven naar versterkte samenwerking op het gebied van kennis en innovatie, bijvoorbeeld inzake onderzoek/hoger onderwijs, wetenschap, technologie en hernieuwbare energie;
  - integratie van klimaatverandering in onze ontwikkelings- en samenwerkingsprogramma's, zowel betreffende het tegengaan van de effecten als

---

⁶ Een (door de Europese Commissie voorgesteld) herzien financieel instrument voor samenwerking met de industrielanden, voor de financiering van niet-officiële ontwikkelingsbijstand aan ontwikkelingslanden.

⁷ Twinningprojecten zijn gezamenlijke projecten van samenwerkingspartners die gericht zijn op concrete operationele resultaten.

betreffende aanpassing, met inbegrip van de bestrijding van ontbossing;

– ontwikkeling van nieuwe samenwerkingsvormen in het kader van ICI+.

- In het kader van een vernieuwd EUROsociAL-programma, mogelijkheden onderzoeken voor institutionele partnerschappen en trilaterale samenwerking.
- De samenwerking op het gebied van justitie, vrijheid en veiligheid versterken.

4. NAAR DE VOLGENDE EU-LAC-TOP IN MEI 2010

De EU-LAC-top in Spanje zal een stap voorwaarts betekenen in het vernieuwde strategische partnerschap tussen beide regio's en zal worden geconcentreerd op innovatie en technologie als instrument voor duurzame ontwikkeling en sociale integratie. De top zal de mogelijkheid bieden om vorderingen te evalueren bij de implementatie van verbintenissen tijdens de vorige top, zoals de oprichting van de EU-LAC-Stichting, die tot doel heeft het debat over gezamenlijke strategieën te stimuleren en maatregelen om het biregionale partnerschap te versnellen en zichtbaarder te maken, en de EU-LAC-kennisruimte verder uit te breiden.

Aanbevelingen

- Ervoor zorgen dat de top rekening houdt met de impact van de crisis, in het bijzonder op werkgelegenheid en de sociale sector, en duurzame resultaten oplevert.
- Start van de investeringsfaciliteit voor Latijns-Amerika (LAIF).
- De dialoog en samenwerking tussen beide regio's op het gebied van koolstofarme en groene technologie en innovatie intensiveren door concrete maatregelen, met inbegrip van het stimuleren van de institutionele capaciteit voor wetenschappelijke en technologische samenwerking in de regio.
- Oprichting van de EU-LAC-Stichting.
- De samenwerking tussen Latijns-Amerika en het Caribisch gebied bij kwesties van gemeenschappelijk belang aanmoedigen.

5. CONCLUSIES

In de afgelopen tien jaar hebben de EU en Latijns-Amerika zich ingezet om hun banden in het kader van het strategisch partnerschap EU-LAC te consolideren. Deze mededeling bevat een reeks aanbevelingen, die door alle betrokkenen moeten worden uitgevoerd. De Commissie doet een beroep op de Raad en het Europees Parlement om deze aanbevelingen te onderzoeken, in het bijzonder in het kader van de voorbereidingen voor de komende EU-LAC-top in Spanje (mei 2010). De Commissie stelt voor de mededeling met onze Latijns-Amerikaanse partners te bespreken om zo een aanzet te geven tot een debat over middelen om het verbond tussen de EU en Latijns-Amerika te versterken.